

Opava 30.10.2012
čj. SRS 047653/2012

Oblastní odbor SRS
Jaselská 552/16
746 82 Opava

Zpráva č. 19 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 24.9.–28.10.2012

1. Počasí

Začátkem sledovaného období panovalo ještě poměrně teplé a slunečné počasí s odpoledními maximy kolem 25 °C, občas i ke 30 °C. Ráno se teploty pohybovaly většinou mezi 5 a 13 °C. Teplé období bylo ukončeno 7.10. přechodem poměrně výrazné studené fronty spojené s poklesem teplot přibližně o 10 °C. Minima byla sotva nad 0 °C, ráno 11. a 12.10. jsme zaznamenali na mnoha místech slabé mrazy. Odpoledne se teploty dostávaly jen mírně nad 10 °C. Od 17.10. následovalo období s převážně jasným až skoro jasným počasím, odpolední teploty se blížily ke 20 °C, ranní minima byla ale většinou pod 5 °C. Přestože inverze byla výrazná, trvalá inverzní oblačnost se na většině území vytvořila až 23.10. To znamenalo i srovnání minimálních a maximálních teplot do velmi úzkého intervalu přibližně 7 až 11 °C. 27.10. došlo k dalšímu prudkému ochlazení, které znamenalo ranní mrazy tentokrát i se slabou sněhovou pokrývkou. Významnější srážky byly zaznamenány při přechodu frontálních systémů 7. a 16.10. Protože vysychání pozemků v říjnu je již velmi pozvolné, vzházející a vzešlé ozimy netrpěly nedostatkem vláhy.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Při dostatku tepla i vláhy jsou ozimy většinou vzrůstově i vývojově vyrovnané, naopak velkou část porostů ozimých řepok můžeme hodnotit jako přerostlou, a to mnohdy i po aplikaci morforegulátorů. Probíhá sklizeň cukrovky a někde ještě i kukuřice. Ze škodlivých organismů jsou aktuální zejména výskyty kříška polního a hraboše polního.

OBILNINY

Ze všech okresů jsou hlášeny většinou rovnoměrně vzešlé a vyrovnané porosty zasetých obilnin.

PŠENICE OZIMÁ (RF 00–23, suché semeno až třetí odnož viditelná)

Výskyty imag **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** jsou rozdílné, na mnohých lokalitách v okresech Jeseník (Javorník), Olomouc (Nedvězí), Opava (Kobeřice), Prostějov (Bedihošť, Čehovice, Němčice nad Hanou, Výšovice), Přerov (Měrovce) a Šumperk (Rovensko) až střední. Řada porostů byla ošetřena insekticidy.

Za škodlivý výskyt na vzešlých ozimech se považuje 3 a více imag kříška polního ve 100 smycích. Pozor na záměnu s podobnými druhy!

Střední výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly zaznamenány na řadě lokalit v okresech Olomouc (Čakov, Holice u Olomouce, Náklo, Náměšť na Hané, Skrbeň, Strukov, Žerotín) a Prostějov (Brodek u Prostějova, Březsko, Čehovice, Čelčice, Dobromilice, Dřevnovice, Hradčany, Hrubčice, Klenovice na Hané, Klopotovice, Kobeřice, Kostelec na Hané, Kralice na Hané, Ludmírov, Nezamyslice, Osíčany, Pivín, Služín, Těšice, Tišín, Tvorovice, Víceměřice, Želeč). Výskyty v okrese Bruntál (Bohušov, Hrozová) jsou hodnoceny jako silné. Část porostů byla ošetřena rodenticidy.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením desetkrát.

Ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se na podzim zjistí více než 200 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

Střední zaplevelení výdrolem **ozimé řepky (*Brassica napus*)** zaznamenali v okrese Opava (Kobeřice).

JEČMEN OZIMÝ (12–25 BBCH, druhý list rozvinutý až pátá odnož viditelná)

Porosty jsou většinou vyrovnané, v dobrém zdravotním stavu. Zatím jsou zjišťovány pouze první slabé výskyty chorob. V okrese Olomouc (Nový Dvůr) zaznamenali 17.10. první výskyt **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** a 25.10. první výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)**, v okrese Nový Jičín (Kunín) 24.10. první výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)**.

V okrese Frýdek-Místek byl zaznamenán střední výskyt imag **kříška polního (*Psammodictya alienus*)**.

Monitoring a indikace ošetření viz pšenice ozimá.

Silné výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** jsou hlášeny z okresu Bruntál (Bohušov, Karlov), porosty byly ošetřeny rodenticidy.

Monitoring a indikace ošetření viz pšenice ozimá.

KUKUŘICE (RF 97–99 BBCH, rostlina odumřela až sklizeň)

Většina porostů je sklizena, v důsledku nedostatku srážek rostliny na některých lokalitách předčasně zaschly.

Sledování náletu samců **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** na feromonové lapáky bylo ukončeno 15.10. Koncem září a v říjnu byly už zaznamenávány pouze jednotlivé kusy nebo byl přílet už ukončen.

Ojedinělý střední výskyt housenek **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)** byl zaznamenán v okrese Jeseník (Bernartice).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 15–19 BBCH, pátý pravý list až 6–9 a více listů vyvinuto)

Porosty jsou většinou vyrovnané, v okrese Jeseník (Bernartice, Horní Fořt) místy mezerovité nebo nevyrovnané v důsledku sucha v některých lokalitách.

Výskyty **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** jsou většinou slabé, ojedinělý střední výskyt byl zaznamenán v okrese Olomouc (Nedvězí). Vajíčka zatím nebyla v porostech ozimých řepok nalezena.

Ošetřování mšice zelné na podzim se nepředpokládá, pozorování slouží k prognóze výskytu v následujícím roce. Do oblasti prognózy škodlivého výskytu se zahrnuje území s větším počtem porostů s více než 100 vajíčky na 100 rostlin. V případě příznivého počasí na jaře a v předjaří je možný škodlivý výskyt též v porostech s výskytem 5–100 vajíček na 100 rostlin.

Střední výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly zaznamenány na více lokalitách v okresech Jeseník (Javorník-Ves), Olomouc (Benkov, Čakov, Náměšť na Hané, Pňovice, Tršice, Zákřov) a Přerov (Měrovice), silné výskyty v okrese Bruntál (Bohušov,

Osoblaha). V současné době se už porosty ozimých řepk většinou rodenticidy neošetřují, jsou dosti přerostlé.

Monitoring a indikace ošetření viz pšenice ozimá.

Střední zaplevelení výdrolu obilnin je hlášeno z okresu Šumperk (Bludov). Většina obilních výdrolů v řepkách již byla ošetřena herbicidy.

OKOPANINY

CUKROVKA (RF 49 BBCH, kořen dosáhl sklizňové velikosti)

Část porostů je ještě na polích.

Na některých lokalitách pokračuje rozvoj cerkosporové listové skvrnitosti řepy (*Cercospora beticola*). Střední výskyty jsou ještě lokálně zjišťovány na Prostějovsku (Mořice na Hané, Němčice nad Hanou, Pavlovice u Kojetína, Smržice, Vřesovice).

Lokálně silné zaplevelení merlíky (*Chenopodium spp.*), laskavcem ohnutým (*Amaranthus retroflexus*) a ježatkou kuří nohou (*Echinochloa crus-galli*) zaznamenali v okrese Prostějov (Smržice, Vranovice, Výšovice).

PÍCNINY

Střední a silné výskyty hraboše polního (*Microtus arvalis*) zejména ve víceletých vojtěškách a trvalých travních porostech byly zaznamenány v okresech Bruntál (Zátor), Jeseník (Javorník-Město, Uhelná), Nový Jičín (Štramberk), Olomouc (Benkov, Pňovice, Střelice), Opava (Služovice, Sudice, Třebom), Prostějov (Čelčice, Ohrozim, Poličky) a Šumperk (Pobučí).

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením desetkrát.

Ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se na jaře zjistí více než 50, v létě více než 300 a na podzim více než 1000 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

Na Prostějovsku dochází rovněž k nárůstu početnosti křečka polního (*Cricetus cricetus*), který tvoří ohniska na většině kontrolovaných pícních porostů.

Pozor, jedná se o druh v České republice chráněný zákonem!

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek